

bezni — tiste, ki poravnava težave v življenju našem.

Mirú nam je treba, če ga ni, ni sreče in brez „ljubezni, ki vse strpi“, ni mirú ne v hiši ne v soseski, najmanj pa med narodi. In ravno med narodi je treba obeh, ljubezni in mirú: če njiju manjka, lahko so si narodi le napoti, nikar pa da bi si bili podpora v skupnem napredku, v skupnem blagostanju. Če kdo, mi in če komu, narodom želimo, da za-nje napoči kmalu čas njih božiča.

Ali je že blizu? Tega ne vemo, toda česar nam je kakor v pripravo na-nj treba, je to, da se navzememo — da se vsi napolnimo krščanskega duha ter pod krilom ene matere, katoliške cerkve, gremo na delo resnične sprave. Le tako je ona mogoča, tako pa postane potlej h krati resnica petje angeljev: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

0 potrebi ženitbenske oglasnice.

(Govoril v dež. zboru ces. svet. g. Jerman.)

(Dalje.)

V drugem oziru sem rekel, da se terja ženitbenska pritrtilnica tudi iz ozirov na nevarnost, ki je na kmetih. Ta nevarnost je istinito prav velika; žito se krade na polju, sadje z dreves, grozdje iz vinogradov, drva iz lesov. Kmet ima svoje zemljišče raztreseno in ne more pri vsakem kosu zemljišča stati na straži, vzlasti po noči ne. Kam bi pa tudi s posestvom prišlo in kako vrednost bi imelo, ko bi bilo k vsaki njivi treba postaviti stražnika? Izgodi se, da si naselniki, težaki najmejo kos polja pri kmetu, mal kos; tega nasejejo ali nasadijo z raznovrstnim sadom, kakor je pač v tistih krajih v navadi, in v noči gredo in nakradejo s sosednjih njiv raznega sadu, ter zanesó na svoj najeti kos njive; ne nesó torej svoje tatvine po noči domov, ampak o belem dnevu in ako jih kdo vpraša: odkod? odrežejo se, češ da s svoje najete njive.

Poznal sem posestnike, ki so svoja drevesa z letnim sadjem, črešnjami, aprikozami, mariljicami in poletnimi jabelki kar dali sekati zato, ker se niso nikoli sadu ućakali, vse se jim je pobralo, še celo drevesa so polomili. V obližju mest in drugih krajev steró se praviloma vsako zimo plotovi, ograje itd., vse to gre Bog ve, komu v peč, kmetu pa je treba vsako leto na novo graditi. Pri takih okolišćinah ni mogoće kmetu shajati. Ko bi se ti uzroki odstranili, pa bi si nihće ne terjál več ženitbenske potrdilnice. Če je mogoće ljudem kruha in za-sluzka dati, nič ne bodo segali po tujem blagu.

Ni zavist, vsled katere se terja, naj bi se ženitbenska pritrtilnica na novo upeljala; nihće ne brani ubogemu možu postaviti si lastnega ognjišća, lastne družine; boj je za obstanek, lastna bramba terja tako omejenje.

Pravi se: vrojena, naravna pravica je, da se sme vsakdo ženiti, ali je tudi vrojena, naravna dolžnost, da vsak oženjen svojo družino, vzdržuje in oskrbljuje. Vsaki pravici sledi dolžnost. Ako pride mož, ki se hoće ženiti, do občine pa ji reče: Ti, občina, moraš me pustiti, da se oženim, tega ne moreš mi braniti, jaz imam naravno pravico do ženitve, lahko pa mu ona po svoji strani reče: Ti imaš pa tudi to naravno dolžnost, svoje ljudi sam prerediti in občina ima pravico oprostiti se pripomoči, podpore.

Tudi sicer ima ta vrojena, naravna pravica svojo mejo. Prva omejitev je od strani očeta, kajti ta mora po obćnem drž. zakoniku privoliti maloletnemu otroku, če se naj veljavno zakon sklene; če mu je oće umrl, pa imata jerob in sodnija to ženitbensko privolitev dati. Eden paragraf drž. zakonika našteva uzroke, vsled katerih more sodnija privolitev odreči: manjkanje potrebnega dohodka, dokazano ali obćeznano slabo obnašanje, nalezljive bolezni in pogreški, ki so smotru zakona nasproti. V vrsti teh uzrokov stoji na prvem mestu pomanjkanje dohodka, to velja tudi v našem načrtu. Drž. zakonik stoji že čez 70 let v veljavi, pred njim so bile enake postavbe veljale in ni se izgodilo, da bi se bilo veljavi tega paragrafa le kedaj ugovarjalo. Iz tega pa sledi, da odgovarja paragraf obćnemu blagru in da je brez vprašanja dobra vpeljatev. Iz tega pa sledi tudi to, da komur je ona postava prav, prav mu mora biti tudi naša ženitbenska oglasnica; kdor pa je zoper našo ženitbensko oglasnico, mora dosledno tudi zoper določbo drž. zakonika in za njeno odstranjenje delati.

Na dalje je omejitev v ženitbenskih zadevah pri vojaštvu in ne samo pri vojaštvu, kar ga neposredno služi, ampak tudi pri onih, ki se stojé v letih odrahtil, ravno tako pri orožništvu, financarjih itd. Tudi v zasebnem življenju terja se samićni stan. Veliko gospodarjev, mojstrov in trgovcev terja, da ostane njih družina, pomoćniki in podajalci neoženjena. Ako tedaj take omejitve v obće in na drugih straneh obstojé, naš nasvet pač ne more biti nov, je le razširjatev tega, kar je sploh in povsod že v navadi. V ženitbenski pritrtilnici tići tudi nekaj društvenega in gospodarskega vprašanja, kajti pauperizem (uboštvo) pa socializem sta si blizu v rodu.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Les pa polje.

Kmetijstvo pa gospodarstvo bili ste si dosehmal, kar se tiće gospodarjenja, skorej do cela stali nasproti. V resnici pa je tudi lahko, kar temu hasek daje, ónemu na škodo, tako n. pr. senca od dreves na mejah, paša v iesovih, go-